

SÁRGAHÁZI KRÓNIKA

1999. FEBRUÁR

KÖLTSÉGTÉRMENTŐS LAP

KÖLTSÉGTÉRMENTŐS LAP

Ismerető a IJasa-Shiba dőről

ELÖZMÉNYEI

1987. Tavaszán a IJASA NEMZETKÖZI ALKALMAZOTT RENDSZERELEMZÉSI INTÉZET és az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium megállapodtak abban, hogy az Intézet képviselőjében SHOJI SHIBA japán professzor módszertani segítséget nyújt egy magyar ipari minőségfejlesztési program kialakításához.

Az IJASA (International Institute for Applied Systems Analysis) Igazgatója - prof. Thomas Lee - és az Ipari Miniszter Shoji Shiba professzorral megállapodtak abban, hogy a felajánlott tiszteletdíjból Alapítványt létesítenek.

Ez az Alapítvány az *Átfogó Minőségvezetési Rendszer* (AMR), újabb nevén TELJESKÖRŰ MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSI RENDSZER (TQM) bevezetésében kitűnt vállalatok, intézmények és magánszemélyek részére évente kiadja a IJASA - SHIBA DÍJAT.

AZ IJASA-SHIBA DÍJ CÉLJA

♦ A TQM - Minőségfejlesztő Módszer - tartós fejlesztésének folyamatos segítése.

A díjat első évben - 1988-ban elért eredmények alapján - 1989-ben adták ki. Azóta a pályázatokon a

részvétel folyamatos. Szakkórházunk számára a Díjra történő pályázat vonatkozásában két év az, amelyek nagy jelentőséggel bír.

1996., amikor a pályázat feltételeiről 30 vállalat, illetve intézmény érdeklődött, 10 jelezte részvételi szándékát és a visszalépések után 5 pályázat érkezett be (Herendi Porcelán Manufaktúra RT, Herend, UNICORN Ruházati és Szolgáltató RT., Békéscsaba, KLIN Szemészeti RT, Szeged, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Elme- és Ideggyógyintézete, Nagykálló, és a Mátra Cukor Részvénytársaság, Hatvan).

A pályázatok értékelését 8 tagú - kiváló minőségügyi szakemberekből álló - zsűri végzi el. A zsűri elnöke: Kálmán Albert, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium képviselője. Ebben a döntésben egy első díj, melyet a Herendi Porcelán Manufaktúra RT és egy második díj, egy oklevél került kiadásra, melyet Szakkórházunk kapott meg.

A második fontos év életünkben 1998. Ekkor újra pályáztunk a IJASA-SHIBA díjra. Örömmel tájékoztatjuk az olvasót, hogy ezúttal a mi Intézetünk kapta meg az első helyezést, így a IJASA-SHIBA

díj boldog tulajdonosa lehetünk, melynek átvételére 1999. február 16-án került sor a Magyar Tudományos Akadémia Dístermében.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki a 8 tagú zsűri bölcs és számunkra kedvező döntéséért. Bizonyosak vagyunk abban, hogy

dolgozóink büszkék az eddigi eredményeinkre. Ezek az eredmények fokozzák az alkotó és munkakedvünket.

Meggyőződésünk, hogy itt megállni nem szabad, kizárólag a továbbhaladás lehet a cél a minőségügy fejlesztése útján.

- Csikai Sándorné -

Eseménynaptár

- 1998. December 18. ☺ Díjátvétel a Gazdasági Minisztériumban
- 1998. December 30. ☺ Minőségügyi Tanács ülése
- 1999. Január 13. ☺ MÁE-ülés Budapesten, Továbbképzési szerződés megkötése az ETI-ben
- 1999. Január 19. ☺ Vendégek voltak a Marcali Kórházból
- 1999. Január 25-26. ☺ 2 napos TQM továbbképzés a kórházunkban
- 1999. Január 27. ☺ Főnövéri értekezlet
- 1999. Február 10. ☺ Leesett a „NAGY HÓ”
- 1999. Február 16. ☺ IJASA-SHIBA díj átvétele Budapesten
- 1999. Február 11-17. ☺ „KÖZDELEM A HÓVAL”
- 1999. Február 18. ☺ III. Osztály értekezlete
- 1999. Február 22-26. ☺ Pszichiátriai ápolók és gondozók továbbképzése

Szakkórházunk KÖZALKALMAZOTTI TANÁCSÁNAK újdonsült tagjai (Dudik Györgyné, Dr. Dobra Mária, Torma László, Bánházi Noémi, Szabó Zsuzsanna, Virágos Jánosné, Kondor Katalin) 1999. Január 5-én megtartották első alakuló ülésüket.

Toka Sándorné, a leköszönő Tanács Elnöke beszámolót tartott a múlt évi munkáról, az elért eredményekről, valamint ismertette a Közalkalmazotti Tanács feladatát, jogkörét, kapcsolódását a szakszervezethez. Ezt követően a Közalkalmazotti Tanács Elnökének a megválasztására került sor, aki Dudik Györgyné lett. Személye mellett szolt

elsősorban az a tény, hogy a Tanács tagjainak választásakor ő kapta a legtöbb szavazatot. Széleskörű tapasztalatokkal rendelkezik, melyekre több éves munkája

Alakuló ülés

során tett szert. Közismert személyiségről van szó, aki határozottan ki tud állni az elvei, elveink mellett, a dolgozók érdekeit megfelelően tudja képviselni. (Gratulálunk és eredményes munkát kívánunk!)

Az új elnök megköszönte a bizalmat, és hozzátette, hogy a tagok maximális együttműködésére számít. A későbbiekben elképzeléseinkről,

megvalósítandó céljainkról esett szó.

Mivel ez a TANÁCS - érdekképviselői szervként működik - ÖNÖKÉRT, ÉRTEK, ÉRTÜNK - van. Mi

választottuk. Ezért kérjük, ha valakinek bármilyen problémája, észrevétele van, akkor

azt mielőbb tudassa velünk. A kórházi lapunkban - mely köztudottan 3 havonta jelenik meg a Tanács ülések témájáról rendszeresen beszámolunk. A kölcsönös aktivitás reményében bízva kívánok mindenkinek jó egészséget, kitartást munkájában!

- Sz. Zs. -

VALAMENNYI HÖLGY
OLVASÓNKNAK
NAGYON BOLDG
NŐNAPOT KÍVÁNUNK!

Rovataink

- **Áttekintő**
- **Tallózó**
- **Fókuszban**
- **Közkinccsé tétetik**
- **Gratulálunk**
- **Ajánló**
- **Info -sarok**

AJÁNLO

Szeretettel meghívjuk Önt
a Pszichiatríai Szakkórház
BÁLÓJÁRA.

Helye: Szakkórház Lovagterme

Jelölője: 1999. Március 6.

Belépőjegy ára: 1.500 Ft/fő

A bál fővédnöke:

DR. ZILÁHI JÓZSEF

Megyei közgyűlés elnöke

Mindenkinek nagyon jó szórakozást kívánunk!

PROGRAM:

19.00-20.30 Gyülekezés,

10 óra az EBÉDLŐBEN

Menü:

*21.00 MŰSOR a Lovagteremben

*Amatőr színelőzőcsoport

*Jelmezesek felvonulása

*Táncos bemutató

*22.00 Tánc

*Éjfélkor tombola!

BÜFÉ

A ZENEI ÉS PARTYSZOCIÁLTÁRSÁG BÉLDI SZOCIÁLTÁRSÁG

Az Alzheimer típusú szellemi leépülés

A hölgy tünetei fokozatosan kezdődtek. Hangulata hullámzóvá vált, néha látzólag minden ok nélkül dühöngeni kezdett. A jelen eseményeiről beszélgetve gyakran összekavarta a dolgokat. Eltévedt, bár ismerős helyeken járt és elfelejtette az unokák születésnapját is. Zavartnak érezte magát és félt. A család és a barátok megjedtek, amikor nem ismerte meg őket. Néhanan azt remélték, hogy a tünetek csak átmenetiek, míg mások úgy gondolták, hogy mivel már 72 éves, emlékezetének gyengülése, önállóságának elvesztése az öregség velejárója. A „MÁSODIK GYEREKKOR” sajátossága.

Sok idős embernek van hasonló tünete, mint a fenti hölgynek. A háttérben Alzheimer kór is meghúzódhat. A megfelelő vizsgálatokkal ez tisztázható és így mód nyílik a kezelésre is.

Mi az Alzheimer kór?

Fokozatosan romló betegség, mely jellemzője az idegsejtek lassú károsodása, a betegek agyában jellegzetes elváltozások alakulnak ki, melyek akkor keletkeznek, amikor az agysejtek elhalnak.

Melyek az Alzheimer kórban szenvedő beteg tünetei?

- Rövidtávú emlékezet zavar
- Hosszútávú emlékezet zavar (nem emlékszik születési dátumokra)
- Térben és időben rosszul tájékozódik, ismerős helyeken is eltéved
- Nehézségei támadnak a beszédben, nem emlékszik szavakra vagy nem érti meg az egyszerű szavak értelmét
- Elveszti az izmai feletti kontrollt, s emiatt a napi rutinmozdulatok elvégzése nehézkessé, ügyetlenné válik pl: nem tudja begombolni az ingét
- Önállósága, önellátóképesége romlik
- Egészséges érzékszervei ellenére a tárgyak felismerése, azonosítása hibássá válik
- Az elvont (absztrakt) gondolkodás zavara lép fel
- Az ítélőképessége romlik, a döntési helyzetek gyakran kudarcossá válnak

● A hangulati-izmolati élet megváltozik: a beteg kedélytelenné, zavarttá, visszahúzódná, indok nélkül ingerlékenyvé válik

● Kezdeményező készsége csökken

● Étvágya romlik, fogyni kezd

● Alvása felszínessé, kevésbé pihentetővé válik, éjjel felébred, járkál

● Személyes higiéniáját elhanyagolja

● Enyhe képzelődések, téveszmék, túlértékelések is felléphetnek

A betegség fokozatosan alakul ki, nehezen azonosítható tünetekkel indul, majd lassan és feltartóztatlanul tart a teljes elszigeteltség és kiszolgáltatottság állapota felé, amikor a beteg már képtelen tájékozódni. A fizikai állapot romlása odáig fokozódhat, hogy nem tud többé járni.

Kézen maga a beteg is érzékeli a változásokat, szenved tőlük, rejtteni próbálja környezetétől. A súlyos elbutulással azonban elvesz a betegség belátása is.

Mi lehet a család feladata az Alzheimer betegségben szenvedő beteg ellátásában?

- A beteg eljuttatása szakemberhez a kórkép minél korábbi szakaszában
- A beteg támogatása a mindennapokban való tájékozódásban, a gyakorlati feladatok elvégzésében
- A beteg állapotának nyomonkövetése
- A beteg hasznosság-tudatásának megőrzése, a képességeinek megfelelő feladatok kitűzése.
- A gyógyszeres kezelés és a pszichoterápia csak egy részét képezi a beteg gondozásának. Nagyon fontos a beteget körülvevő, támogató, elfogadó, szeretetteljes légkör.

- ma -

AZ E-SZÁMOK
TITKAI

A kémiai anyagok (festékek, konzerválószerke is okozhatnak túlérzékenységet. Sajnos, az élelmiszerek adalékanyagait többnyire a vásárló számára érthetetlen számok - úgynevezett E - számok - formájában tüntetik fel a csomagoláson, ez tehát nem ad fogódzót az allergiás fogyasztóknak. A győri Öko Stúdió által kiadott, az „Élelmiszerek adalékanyagai” című füzetcske többek között a következő anyagok veszélyességére hívja fel a figyelmet.

E102 tartrazin: színezékanyag, allergiát, aszthmát, csalánkiütést okoz.

E210 benzoosav: tartósítószer, érzékeny embereknél allergiát, aszthmát, csalánkiütést okozhat.

E 620 glutaminsav: általában szójából nyert ízfokozó szer, az arra érzékenyeknél nyak- és hátfájást, gyengeséget, fejfájást, szapora szívverést válthat ki.

E 310 propil-gallát: anti-oxidáns, tipikus allergiát kiváltó anyag, csecsemőknél életveszélyes cianózist, oxigénhiányos állapotot válthat ki.

E407 guar-gumi: a mérgező guar nevű gyomnövényből előállított sűrítőanyag, allergiát okoz.

- Bánházi Noémi -

Forrás: „Nők Lapja”

Tudja-e?

Ha sütemény sütéskor kiderül, hogy egy-két tojás hiányzik, egyszerűen pótolható ecettel. Egy tojásnak egy evőkanál ecet felel meg. Az ecet íze elpárolog sütéskor, a sütemény viszont ugyan olyan laza lesz, mintha tojás lett volna benne.

Nem képződik „bőr” a tejes étel felületén, ha tetejére kevés porcukrot szórunk.

A makacs tea és kávé folt eltűnik, ha sóval dörzsöljük be mosás előtt.

Alapítványok

„A tévedés - híd a tapasztalatlanság és a tudás között.”

- ismeretlen

„Akadályokkal küzdve keressük a nyugalmat, s mikor végre legyőztük őket, a nyugalom válik elviselhetetlenné.”

- Marcus Aurelius

„Ha céljaidat alacsonyra tűzöd, az igazság útjáról letérsz.”

- Babiloni bölcs -
Gyűjtötte: Szabó Zsuzsa

Kedves Olvasóink!

Szeretnénk ezentúl közzétenni betegeink, dolgozóink egyes alkotásait (verseit, rajzait stb.), valamint olvasóink kérdéseinek, véleményének - bármely dologról - szintén helyt adunk. Ha valakinek érdekes hobbija van, vagy szeretne valamit a nyilvánosság elé tárni, forduljon bátran hozzánk.

Most két betegünktől érkezett „karácsonyi hangulatú” verset teszünk közzé, igaz az ünnepek már elmúltak, de azért reméljük, hogy a költemények mindenkiben kellemes emlékeket ébresztenek.

- ma -

Karácsony Virágai

Közeledik a karácsony és ilyenkorra a hideg szívek is enyhülnek,
Eszembe jutnak a szegények, éhezők, ínségben szenvedő gyerekek,
S remélem, hogy Jézus szeretetében részesülnek.

Sír a lelkem, hogy szenteste hány hajléktalan,
hány éhezők fog meghalni a nincstől.
Azért, hogy a szeretet lángja eljusson hozzájuk,
imádkozunk érettük, de szívből.

Patakokban folynak majd a könnyek, mert te fenyőfa, sem meleg kenyér,
Se őszinte emberi szó, mert árvíz pusztította az otthonukat.

Miközben esszük a meleg vacsorát, jusson eszünkbe a parancsolat, hogy keressük felebarátainkat.

Mivel Krisztus urunk születését ünnepeljük Advent napok után,
Ezért énekeljünk, hogy: "Fel nagy öröme, mert ma született akiért" és énekeljük e dicső himnuszát.

- Orgován Attila -

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket kívánok...

Karácsonykor összegyűlik a család aprajagyja,
Együtt készül mindenki a karácsonyra,
Mi betegek is úgy élünk itt, mint egy nagy család,
Ezért készítettük el e karácsony műsorát.

Mert nem az ajándék óra a lényeg, csak a jó szándék,
Ezt a műsort szeretettel Önökkel készítettük, ez az ajándék.

A legszebb pillanat, a legszebb ünnepünk,
Amit most együtt ünnepelhetünk.

Kedves Nővérek, takarítók, ápolók és doktorok,
Önöknek is kellemes ünnepeket kívánok!
Erőt, egészséget s munkájukhoz,
S, hogy minél több embert segítsenek gyógyuláshoz.

- Barna Józsefné -

A gondoskodás gyógyít

A "Kelet-Magyarország" 1999. február 8-ai (hétfői) számában jelent meg egyik korábbi betegünk cikke, melyben kórházunkról, valamint az ápoló személyzet áldozatkész munkájáról számol be. Reméljük, hogy ez a „kis elismerés” valamennyi dolgozónk számára biztatást nyújt ahhoz, hogy továbbra is lelkiismeretesen végezzék munkájukat.

- ma -

Nemrégiben a nagykallói kórház pszichiátriai osztályán feküdtem. Sajnos az ünnepeket is ott töltöttem. Még mindig jó érzéssel gondolok rá, milyen kedves kis megemlékezést tartottunk a betegek közreműködésével. Nemcsak magam, de a betegársaim nevében mondhatom, nagyon jólesett amikor mindenki feledtetni próbálta velünk, hogy a családuktól elszakadva itt kell tölteni a napjainkat. Sok minden számít, de a legfontosabb mégis a szeretet, a sok-sok gondoskodás, ami hozzájárul a gyógyulásunkhoz is. Én csak a legjobbakat tudom elmondani az intézményről.

- B. Józsefné, Piricse -

Együtt ünnepeltünk...

...1998. December 21-én Szak-kórházunk Lovagtermében.

A foglalkoztató dolgozói a betegek közreműködésével Jókai Mór: „Melyiket a kilenc közül” című zenés játékaival leptek meg bennünket. Néhány szép vers is elhangzott a gyertyafényes teremben, mely igazi karácsonyi hangulatot teremtett. Az ünnepséget Dr. Vágölgyi János főigazgató főorvos úr nyitotta meg. Vendégeink sorában üdvözölhettük Jakabné Harcsa Erzsébet, ápolási igazgatót is. A délutánt közös éneklés zárta, mely a meghatottság könnyeit csalta a közönség szemébe.

-CS.ZS.-

Nyelvtörő

... egy reggelen Kelemen
Helmece ment szekeren
Megy Kelemen szekere,
hegyen megyen felfele...

Szenderegne Kelemen
hegynek menet szekeren,
Szenderegne keveset
Ette fene! - nem lehet....

Szedtevette szekere
Nyekereg egy kererek
Nyekeregve tekereg -
Tengelyszége elveszett...

Nem messze megy Benedek...
Hej, nehezen menegeti
- Gyere velem szekeren! -
Kedveskedett Kelemen.-

Felel erre Benedek:
- Nem, Kelemen, nem merekl
Tengelyszeged elveszett -
Ne terheljed szekeredi!...

Karácsonyi Ünnepség Kállósemmjében

1998. December 23-án került megrendezésre Kállósemmjében, a Krónikus Osztályon karácsonyi ünnepségünk. Mindenki nagy izgalommal készült az eseményre, feldíszítettük az osztályt. Ünnepségünket Nagy Illés, gazdasági igazgató úr, Dr. Kancsev Alexander, osztályunk orvosa, a foglalkoztató vezetője, valamint dolgozóink is megtisztelték. A program szavallással kezdődött, ezt követően egy új betlehemes játékot adtunk elő, nem kis meglepetésre. Majd református istentisztelet következett, melynek során betegeink és mi kórházi dolgozók együtt énekelünk. Este gyertyafényes vacsorára invi-

táltuk betegeinket. Megható volt látni a szemükben azt az örömet, melyet ajándékainkkal számukra szereztünk.

Azt hiszem, nagyon bensőséges, szeretetteljes ünnepséget tudhatunk magunk mögött. Ezúton

szeretnénk megköszönni a kórház vezetőségének, a Magyar Vöröskeresztnek, az élelmezési osztály vezetőjének és dolgozóinak a mindenre kiterjedő segítségüket.

-Gacsályiné Czirják
Veronika -

Hogyan győzzük le a tavaszi fáradtságot?

A tavaszi fáradtság szinte mindenkinél jelentkezik.

Egyes embereknek a tél-tavaszi átmenet úgymond meg sem kottyán, mások számára közepesen fárasztó, s vannak, akiknél teljes levertséget okoz. Akiknél meg sem nyilvánul, azok fiatalok vagy olyan emberek, akik télen is elegendő mennyiségű zöld vitamint vittek a szervezetükbe (csíráztatott magok és gyümölcs formájában, esetleg gyógynövényekkel). Ehhez még edzették a testüket testgyakorlatokkal, és egészséges életmódot éltek. A másik csoportba tartoznak azok, akik csak részben érzik a tavaszi fáradékony-ságot, mert esetleg nem volt idejük és módjuk azt csinálni, amit az első csoport. Akik a harmadik csoportba tartoznak, azoknak vagy egyáltalán nem volt idejük magukra, vagy az egészséges életmódra fitytyet hányva alkohollal, nikotinnal és koffeinnel mérgezték magukat, s netán a gyógyszerekben keresték a segítséget. Keveset mozogtak, és pihenés helyett a tv képernyője előtt töltötték sokszor még az éjszakát is.

Fentiek alapján Ön is besorolhatja magát valamelyik csoportba. A tavaszi fáradtság időtartama mindenkinél eltérő és attól függ, hogy elegendő friss tavaszi zöltséget fogyasztunk-e és elegendő időt töltünk-e a napos időben kint a természetben. Sokan úgy gondolják, hogy a természetben lehet gyenge hashajtóként ható növényekkel, mint például a bodza virága. A zöld növények alkalmazása egy kis testgyakorlattal összekapcsolva elősegíti a tavaszi fáradtságos napok könnyebb elviselését.

Forrás: „Természetgyógyászat”

viszont rákeltő. A tavaszi fáradtság nem betegség, hanem állapot, és sokan csak a C-vitamin hiányával magyarázzák. Ennél többről van szó. Nemcsak a C-vitamin hiánya, hanem más vitaminok és ásványi sók hiánya is. Magyarázható továbbá az elegendő napfény és a szabadban való tartózkodás hiányával és azzal is, hogy a téli időszakban nemcsak mi, de a belső szerveink is „el-lustultak”, éppen a zöld növények hiánya miatt, amelyek kihajtják a felesleges salakanyagokat. Így egyes szövetekben lerakódtak ezek a salakanyagok. Ezért ebben az időszakban a gyógynövények zöld leveleit és hajtásait kellene fogyasztanunk.

Az összes friss zöld hajtás és levél magnéziumot tartalmaz, amely több enzim központi eleme, s így normalizálja a csontok, a bőr és az idegrendszer működését. A csalán A-, B-, C-, és U-vitamint, valamint vasat, káliumot, kalciumot, kovásvavat tartalmaz. Ezáltal roboráló hatású, és részben úgy hat, mint a Béres-cseppek.

A vöröshagyma, a fokhagyma zöld hajtásai serkentik a belső elválasztású mirigyeket és ezáltal aktivizálják a szervezet erőit. Emelkedik az életkedv s a tevékenységre való készség.

A zeller és a petrezselyem serkentik a salakanyagok kiválasztását. Ezt a hatást fokozni lehet gyenge hashajtóként ható növényekkel, mint például a bodza virága. A zöld növények alkalmazása egy kis testgyakorlattal összekapcsolva elősegíti a tavaszi fáradtságos napok könnyebb elviselését.

Forrás: „Természetgyógyászat”

Vegetariánus falatok

SÁITOS PULISZKA

Hozzávalók (egy személyre): 5 dkg kukoricaliszt, 5 dkg trappista sajt, 1,5 dkg olaj, késhegynyi tengeri só.

A forró sós vízbe folyamatos keverés mellett beleszórjuk a kukoricalisztet. Olyan sűrű legyen, mint a tejben főtt dara. Habverővel addig keverjük, míg sűrű nem lesz és édeskés illatot nem áraszt. Forró olajba mártott kanállal galuskákat szaggatunk egy előre kiolajozott tálba, és soronként leszórjuk reszelt sajttal. Sütőben átforrósítjuk.

KÓKUSZOS MÜZLI

Hozzávalók (egy személyre): 4 evőkanál darált búza éjszakára beáztatva, 1 alma reszelve, 1 teáskanál citromlé, 2 evőkanál kókuszreszelék, 2 evőkanál darált dió, 1 citrom vagy narancs reszelt héja, ízlés szerinti mennyiségű méz. A hozzávalókat egy tálban alaposan összekeverjük, s máris fogyaszthatjuk.

TÖLTÖTT BURGONYA

Hozzávalók (négy személyre): 2 kg burgonya, 4 evőkanál étolaj, 2 evőkanál apróra vágdalt petrezselyemzöld, 1 evőkanál vágdalt hagyma, 2 evőkanál kenyérmorzsa, 2 evőkanál vágdalt sampinyogomba, 1 tojás, 3 dl víz, 3 dl tej, 4 evőkanál joghurt, kevés só, majoránna.

Az egyforma nagyságú kerek burgonyákat meghámozzuk, megmossuk, felső és alsó végüket levágjuk, belsejüket kivájjuk. Olajjal kikent lábasban egymás mellé rakjuk. A hagymát, a petrezselymet, a gombát és a kivájt borgonyadarabokat megpároljuk, majd tojással, sóval, majoránnával elvegyítjük. A keveréket a burgonyába töltjük, olajjal meglocsoljuk, kenyérmorzssával meghintjük. A tejet melléje öntjük, és letakart edényben puhára főzzük, joghurttal meglocsoljuk.

CITROMOS SÁRGARÉPA

Hozzávalók (egy személyre): 10 dkg reszelt sárgarépa, 2 dkg méz, 1 evőkanál citromlé, 1 dkg búzakorpa.

A reszelt sárgarépát összekeverjük a mézzel, a citromlével és a búzakorpával. Salátalevéllal béltalpas pohárban vagy kompótos tálban tálaljuk. Különösen reggel fogyasztva igen jó frissítő hatású.

Forrás: „Természetgyógyászat”

Gyógynövénynaplár betegségei-nél használt

POPULUS

NIGRA- FEKETE NYÁRFA

A tea elkészítési módja: a rügyből a teát forrázással vagy főzéssel készítjük. 1 kávéskanálnyi „drogot” leforrázunk 2 dl vízzel, 20 percig állni hagyjuk, majd szűrjük, és naponta 2-3-szor ezt a mennyiséget isszuk étkezés után. Javallatok: Vizelethajtó, reuma elleni és a húgyszervek

szer. Jótékony hatást fejt ki azzal, hogy csökkenti a lázat és elősegíti a húgysav kiürülését. Külsőleg érvényesül gyulladásgátló és fertőtlenítő hatása a rosszul gyógyuló sebek és az aranyérbántalmak kezelésénél. A nyers rügyek nedvét kedvező fajtájú kenőcsbe dolgozzuk be. (10 g nedvet 90 g alapkenőcsbe keverünk.

Gondolatok nőnapra

Most még egy kicsit nebéz a gyerekekkel, mert olyan picit és olyan törékeny, az ember attól fél, belebal az első basfájásba.

Éjszaka gyakran fölír, éhes vagy szomjas, ki tudja egy ilyen játék-babánál, hogy éppen mitől szenved. De ha enni kap megbékél és alszik bajnalig. Hajnalban persze igyekezni kell, az apró gyomor hamar kiürül és három óra múlva megint és újabb három óra múlva megint. És ezek a három órák úgy elrepülnek, alig fér közüjük a pelenkamosás, mert a picit közben is sír, és az anya szíve majd megszakad, ha kínlódní látja.

Persze csak a kezdet nebéz, hamarosan bölcsödébe viszszük, ott majd elfátszik a többi babával és mindjárt könnyebb lesz vele az életünk.

Egyéves korig sok baj van a gyerekekkel, mert ilyenkor még nincs ellenállóképessége, minden vírus kifog rajta, és ha már 37,5 a hőmérséklet és köhög és náthás, akkor viszi a gyermekorvoshoz, ahol legalább húszan tolonganak mire odaér. Retteg az idegen fertőzéstől, meg attól, hogy mit szólnak a munkahelyén. Múlt héten is hlányozott két napot, és a főnök morog, hogy ezért nem jök a fiatal nők, mert mind gyereket szül, aztán más dolgozhat helyettük.

És a kollégák is morognak,

valabogy elfelejtették, hogy az Ó gyerekaik is volt bölcsödés, és köhögött, és 37,5 volt a hőmérséklete és ettől az egészről úgy érzi magát, mintba bűnöző lenne. Szerencsére nemsokára elmúlnak ezek a nebéz idők, majd övodás lesz a gyerek, megerősödik, megokosodik, megérti, ha anyunak dolgozni kell, sőt már aludni is lehet tőle.

Nagyon szeret a gyerek övodába járni. És nagyon okos. Tud énekelni és verselni és elszámol akár tízig is. Csak a mandulája ne rendetlenkedne folyton! Az orvos azt mondja, ki kell

dobadni, mielőtt iskolába megy. Igaza is van, utána nem kell minden második héten fizetés nélküli szabadságot kérni miatta és hó végén üres borítékkal térni haza. Akkor fizetés emelést is kaphatok, meg jutalmat, mint mások, és színbáeba, moziba járok, mint a többiek. Azt mondják az első osztály a legnehezebb az egész diákéletből. Folyenkor a gyerek még nem akar felkelni, nem akar nyugton ülni a padban, nem akar leckét írni. De nemsokára megtanulja a betűket, és mindjárt minden

könnyebb lesz, olvasni fog és talán én is olvaszatok mellette.

Kis gyerek – kis gond, nagy gyerek – nagy gond – mondják.

Mert itt van például ez a nyolcadikos kölyök. Okos is, ügyes is, de az iskolában egyik jó tulajdonságát se mutatja. Most aztán itt a gond a nyakamon, hogy közepes bizonyítvánnyal felveszik-e középiskolába!

Csak ezt a kamaszkort át-aludhatná az ember! Hogy mit kell bajlódni egy ilyen paltanásos kamaszsal!

Örökké duzzog, mindenkiel goromba, az embernek az az érzése, valósággal gyűlöli a szüleit. Hát ezért kínlódom vele 14 éve? Jól van, hisz ez se tart örökké, kilábalunk az utálatos kamaszkorból és könnyebben boldogulunk vele. Összel beráníják katonának, és kilenc hónap múlva itt áll férfifejjel, szakma nélkül, diploma nélkül. Mikor lesz végre felnőtt ember

belőle? Te jó ég, minek jár itt ez a szőke csitri a házunk előtt! Csak nem akarja már elvenni tőlem a gyereket?! Hát megnősült. Az ember biába beszél a fiataloknak... Csak még addig legyen erőnk míg a lakásravalót össze-

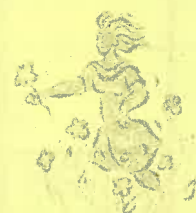
kaparjuk neki! Aztán... lebet engedni az iramból, jönnek a könnyebb évek. S aztán a csitriből kedves meny és édesanya, a gyerekből papa, a mamából nagymama lett.

Éjszaka gyakran fölír a gyermek, éhes vagy szomjas és a fiatalok azt se tudják, hogy mit kezdjenek vele. Nem számít kibírjuk azt a kis időt, hamarosan elviszik a bölcsödébe, ott elfátszik a többi babával, lesz egy kis csend ittbon. Majd akkor kialusszuk magunkat!

Csend? Minek az? Jó kis gyereklárma, bascsikarás, torokgyulladás, "Csináld a leckét, ne a focin járjon az eszed", "Elegem van a haverokból!", "Elbúznak az érettségim!", "Te szent ég, hogy fogod azt a picit babát, nézni is rossz, mindenre én tanítsalak?"!

Hogy elrepült az idő! Azért volt néhány bascsikarásmentes éjszakánk, közös ktrándulás, gyerekkacaj, játék, bukfencezés, közös nagy dumálás, jóízű vasárnapi ebéd – MOST LENNE JÓ ELŐLRŐL KEZDENII!

-N.F.-

Igazolvány

..147/121/98.

aki „Pszichiátriai ápolók és gondozók” pontszerző továbbképzésén vett részt.

Született:

Anyja neve:

Lakcíme:

A továbbképzés ideje: 1999. Február 29-20.

Helye: Pszichiátriai Szakkórház
4390 Nagykálló,
Szabadság tér 13. sz.

Eredménye:

A továbbképzés pontértéke: 26 pont.

Nagykálló, 1999. Február 26.

Dr. Vágóölggyi János
Főigazgató Főorvos

Jakabné Harcsa Erzsébet
Főigazgató Ápolási b.

KEZDETI LÉPÉSEK A PONTSZERZÉS ÚTJÁN

Változó világunkban rendeletek „garmada” lép életbe és bonyolítja életünket. Újabb és újabb kihívások várnak az egészségügyben dolgozókra.

Ezt jelzi az 1998. július 1-én illetve 1999. január 1-én hatályba lépett 28/1998. (VI. 17) NM. Rendelet, amely az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól szól. Idézünk a rendeletből:

1.§(1) Az egészségügyi szakképesítéssel rendelkező - ide nem értve a (szak)orvos, (szak) fogorvos, (szak)gyógyszerész, klinikai szakpszichológus szakképesítéssel rendelkezőket -

dolgozók továbbképzése továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak tartama öt év.

2.§(1) A továbbképzési időszak alatt, a következő továbbképzési időszakba történő átlépéshez, az egészségügyi szakdolgozóknak a 3. és 4. § szerinti továbbképzési formákban elméleti és gyakorlati felkészültségéről kell számot adni. Az elméleti és gyakorlati feltételek teljesítésének mérése pontozással történik.

(2) Az egészségügyi szakdolgozónak a továbbképzési időszak alatt összesen 100 pontot kell teljesítenie. A továbbképzési pontok az e rendeletben meghatározott elméleti továbbkép-

zések és gyakorlatok keretében szerezhető meg.

3.§(1) Elméleti továbbképzések minősül:

a., a legalább 40 órás, elméleti, illetve gyakorlati foglalkozások keretében egyes szakmai témaköröket feldolgozó, vizsgáló záruló továbbképzésen való részvétel, az elérhető pontok száma legalább 20, legfeljebb 40;

b., az olyan regionális, országos, helyi vagy szakmaterületi rendezvényen való részvétel (kongresszus, ankét), ahol legalább 5 előadás hangzik el, az elérhető pontok száma legalább 5, legfeljebb 10;

c., regionális, országos, helyi vagy szakmaterület specifikus kongresszuson, ankéton, továbbképzésen tartott előadás vagy bemutatott poszter, az elérhető pontok száma legalább 10, legfeljebb 20;

d., külföldi vagy hazai kiadó által megjelentetett könyv, cikk vagy pályamű (publikáció), az elérhető pontok száma legalább 15, legfeljebb 50;

e., egyéni továbbképzés, külföldi vagy hazai szakmai tanulmányút egy adott téma tanulmányozására, az elérhető pontok száma legalább 10, legfeljebb 20;

f., az adott szakképesítésnek megfelelő szakmai vizsga írásbeli feladatsora legalább 75 %-os eredménnyel történő megoldása, az elérhető pontszám 50;

(2) Mentésül az elméleti továbbképzési kötelezettség alól, aki

a., az adott szakterületen újabb vagy magasabb szakképesítést szerez,

b., a szakterületén oktatói, vizsgáztatói tevékenységet végez,

c., külön jogszabályban foglaltak szerint a szakképesítésnek megfelelő szakértői tevékenységre jogosító engedéllyel rendelkezik.

4.§(1) A továbbképzési időszak

gyakorlati részének teljesítéséhez az egészségügyi szakdolgozónak legalább három évet kell az adott szakképesítés szerinti munkakörben eltöltenie, amit a munkáltató, illetőleg a működési engedély kiállítója igazol. Egy év gyakorlati idő pontértéke 15.

(2) Az elméleti és a gyakorlati feltételek teljesítését igazoló továbbképzési pontok egymást kiegészítik.

1998. szeptemberében a 2/1998-as Egészségügyi Közlönyben jelent meg az a pályázat, amely a továbbképzések „megsegítésére” jött létre.

Pályáztunk, mégpedig négy-szeresen. Nyertünk három-szorosan, de talán többszörösen. Hiszen ha a megnyert 3 pályázat véget ér, (1., Pszichiátriai ápolók- és gondozók továbbképzése, 2., Főnövérek továbbképzése, 3., Minőség-biztosítási ismeretek mélyítése), közel 70 ember lesz az első pontok boldog tulajdonosa. Ezúton is felhívjuk a továbbképzésen résztvevők figyelmét, hogy a sikeres részvételtől kapott „IGAZOLVÁNYT” és a pontokat összesítő lapját szigorúan őrizze meg (amely csak a személyigazolvánnyal együtt érvényes), mert 5 év múlva a pontjaival csak ezek alapján tud elszámolni.

-j.-né-

ÖSSZESÍTŐ AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓK TOVÁBBKÉPZÉSEINEK IGAZOLÁSÁRA		GYAKORLATI TOVÁBBKÉPZÉSEK IGAZOLÁSA			ELMÉLETI TOVÁBBKÉPZÉSEK IGAZOLÁSA			
Név:		HELYE	IDŐTAR- TAMA	IGAZOLÁSA	NYILV. SZÁM	FORMA	PONT	IGAZOLÁS
Leánykori név:								
Születési hely, idő:								
Anyja neve:								
Szakképzettsége:								
Továbbképzési időszak lejárta:								
Működési nyilvántartás szám:								
		ÖSSZESEN:		év hó		ÖSSZESÍTÉS:		

Az öröklés jogcíme

Örökölni törvény, végintézkedés, köteles rész alapján lehet. A törvényen, illetve végintézkedésen alapuló öröklés egymással párhuzamosan is történhet. Amennyiben az örökgyógyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Ez az elsődleges.

Annyiban van törvényes öröklésnek helye, amennyiben a végintézkedés nem meríti ki az egész hagyatékot, vagy nincs. Törvényes öröklésnek van helye, tehát:

- Ha nincs végintézkedés /végrendelet, öröklési szerződés, halálesetre szóló ajándékozás/
- A végintézkedés érvénytelen, hatálytalan /ha részben érvénytelen, e rész vonatkozásában áll be a törvényes öröklés/
- A végintézkedés nem meríti ki a teljes hagyatékot
- A végintézkedésben örökösnek megjelölt személy kiesik, nincs helyette örökös
- A végintézkedésben megjelölt örökös nem öröközhet, mert a juttatás érvénytelen.

Törvény alapján nem öröközhet az örökgyógyó házastársa, ha az öröklés megnyílásakor a házastársak között életközösség nem állott fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás.

A köteles rész alapján való is törvényen alapul, de nem azonos a törvényes öröklési renddel. A végrendelettel szemben érvényesül, mert a köteles részre jogosult annak rendelkezései ellenére is kap köteles részt. Köteles rész címén a leszármazót, a házastársat, a szülőt annak fele illeti meg, ami neki, mint törvényes örökösnek jutna. Ha a házastársat, mint törvényes örököszt hasznélvezeti jog illetné meg, az ő köteles része a hasznélvezeti jognak olyan korlátozott mértéke, amely szükségleteit biztosítja.

Törvényes öröklés általános rendje

- Törvényes örökös elsősorban az örökgyógyó gyermeke /az örökbe-fogadott az örökbe-fogadó vér szerinti leszármazójaként örököl/. Több gyermek fejenként egyenlő részben örököl. Az öröklésből kiesett gyermek helyén, a kiesett gyermekei örököznek egymás között egyenlő részekben.
- Ha leszármazó nincs, a házastárs örököl. Leszármazó esetén az örökgyógyó házastársa örököl mindannak a vagyonnak a hasznélvezetét, amelyre nem ő örököl /hasznélvezeti jog/.
- Leszármazók, házastárs hiányában az örökgyógyó szülei örököznek fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett szülő helyén, ennek leszármazói örököznek.
- Leszármazóknak, házastársnak, szülőknek és a szülő leszármazóinak hiányában törvényes örökösök az örökgyógyó nagyszülei.

Ági öröklés

Az ági öröklés öröklési jogunk egyik sajátos intézménye. Ha az örökgyógyónak nincs leszármazója, az örökgyógyóra valamelyik felmenőjéről öröklés, vagy ingyenes juttatás útján hárult vagyontárgy ági öröklés alá esik. Az ági öröklés alapgondolata, hogy az örökgyógyó felmenőitől hárult vagyon annak a családjában maradjon meg, aki azt szerezte és ne szálljon át – különösen egy rövid házasság esetén – egy idegen családra. Ha ági örökös nincs /szülő, nagyszülő, testvér, testvér leszármazója/ az ági vagyontárgy az örökgyógyó vagyonával esik egy tekintet alá. Az ági öröklés nem terjed ki arra az ági vagyontárgyra, amely

- az örökgyógyó halálakor nincs meg,
- az ági vagyontárgy értékén vásárolt vagyontárgya,
- szokásos mértékű ajándéokra.

15 évi házasság után a túlélő házastársal szemben a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyakra ági öröklés címén nem lehet igényt támasztani.

Következő számunkban folytatjuk öröklésjogi témánkat, szó lesz többek között az élettárs örökléséről, a végrendelet fajtáiról, a végrendelet érvénytelenségéről, hatálytalanságáról, öröklési szerződésről, halál esetére szóló ajándékozásról.

-bk-

A SZEGÉNYEK DOKTORNŐJE

Gróf Hugonnai Vilma, az első magyar orvosnő pályaválasztását fájdalmas élménye határozta meg. Tüdőbeteg édesanyja – hogy megóvja gyermekeit a fertőzéstől – éveken át napi negyedórát találkoztott velük, miközben tíz lépés távolságra álltak tőle. A visszahúzódó kislány nem érette, miéért nem futhat oda hozzá, ölelheti meg, mint régebben. Amikor megtudta az okát, attól fogva elkeseredett vágy hajlotta, hogy orvos legyen és meggyógyítsa édesanyját. Nemsokkal anyja halála után, arisztokrata családjá akaratára félbehagyta tanulmányait és 18 évesen férjhez ment egy nála 20 évvel idősebb birtokoshoz. Am hamar kiderült, hogy két teljesen különböző természetű ember került össze. Vilma legszívesebben otthon ült, zongorázott vagy orvosi témájú könyveket olvasott. Felvilágosult nézetei, jó tanácsai miatt gyakran gúnyolódások célpontja volt. Mikor idős apósa himlős lett, az oltástól védett asszony fáradhatatlanul ápolta a beteget, aki csodával határos módon felépült. Hősiessége és kitartása láttán a családja is meggyógyult. Vilma Zürichbe ment tanulni, ahol akkoriban már nők is járhattak az orvosi egyetemre. Kisfiát hátrahagyva, 25 évesen fogott hozzá álma megvalósításához. Szerényen élt és szorgalmasan küzdött, s 1879-ben doktorrá avatták. Állást is ajánlottak neki, ő azonban hazaállt, mert a szegények és elmaradott emberek segítségét tűzte ki célul, nekik akarta átadni tudását. A lelkes asszonyt nem látták szívesen: diplomáját nem fogadták el itthon, meg aztán „elforgatják az országot a tanult nők”. Magas végzettsége ellenére bábaképző tanfolyamra járt, hogy aztán szülésznőként dolgozhasson. Válasza után szeretőt talált, aki végre becsülte munkáját. Üldözései csak 1897-ben, ötvenéves korában értek véget: doktorrá avatták idehaza is, miután valamilyen szigorlatát teljesen úpra letette. A szegények orvosaként tevékenykedett, egészségügyi és esecsémőgondozást tanított. Az I. Világháború alatt, 64 évesen hadisebészeti tanfolyamot végzett, és aktívan dolgozott 1922-ben bekövetkezett haláláig.

Forrás: Kincses Kalendárium, 1999

Béremelés - 1999

A Pszichiátriai szakkórházban 1999. február 4-én történt meg az egyeztető tárgyalás a szakszervezeti bizalmi testület, a közalkalmazotti tanács, valamint az intézet menedzsmentje között.

A táblázatokban bemutatásra került, hogy a kórház a beígért 10 %-os növekedéssel szemben lényegesen kevesebb, mintegy 7,44 %-os átlagos béremelésre tud fedezetet biztosítani. A vezetés megvizsgálta az 1998. december 31-i besorolási bérek 1999. évi adó- és egyéb levonások tételeit, s megállapította, hogy a minimálbér besoroláson 22.500 Ft-ú levő dolgozó, ha nem kap fizetésemelést, 1.392 Ft-al lesz kevesebbet haza, mint az elmúlt év decemberében.

A 30.000 Ft körüli béreknél ez a különbség 1.400 Ft, a 40.000 Ft körülieknél mintegy 850 Ft, az összeg, amivel csökken a nettó keresetük.

Tekintettel arra, hogy az egészségügyi minisztériumtól ígéret hangozott el a krónikus ápolási napi díjának 200 Ft-al történő emelésére, az intézet vezetése ezt megelőlegezve 9,3 %-os besorolási béremelésre, valamint az ehhez kapcsolódó 0,7 %-os változó béremelésre, összesen 10 %-ra tudott javaslatot tenni.

A kiosztható bruttó összegekkel elérhető, hogy az új adózások és TB. levonások miatt a nettó keresetek ne csökkenjenek.

-ni-

Humor

Az elmegyógyintézetben számtanból "tesztelik" az ápoltakat.

- Hatszor hat?

- Hetvennyolc – vágja ki az első megkérdezett.

- Hatszor hat?

- Péntek! - mondja boldogan a másik.

- Hatszor hat?

- Harminchat – feleli a harmadik.

- Ezt meg honnan tudja ilyen pontosan? -kérdezik tőle.

- Kivontam a péntekből a hetvennyolcat...

SÁRGAHÁZI KRÓNIKA

KÖRÜZETI INFORMÁCIÓS LAP

Sz.-Sz.-B. Megyei Önkormányzat
Pszichiátriai Szakkórháza
4321 Nagykálló, Szabadság tér 13.
Tel./Fax.: 06/42-263-128
E-mail: meiszab@szabinet.hu

FŐSZERKESZTŐINK:
Dr. Vágvolgyi János, Nagy Illés
Csikai Sándorné

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:
Jakabné Harcsa Erzsébet
Kondor Katalin, Mészáros Anita

Munkaterületünkön - az ápolásban - központi kérdéssé vált a minőség ténye és igénye. Ez így helyes. Teljes az egyetértés abban, hogy ne a betegséget, hanem a beteget ápoljuk, gondozzuk. Amennyiben ezt a lényeges követelményt tekintjük tevékenységünk alapjának, számos olyan kérdés vetődik fel, amely egy pillanatra megállítja „gépies” tevékenységünket. Egy esettanulmány leírásával próbálom meg kifejtetni aggodásomat, azt kísérelem megfogalmazni, hogy az ápolónő, sajnos sok esetben kerül olyan helyzetbe munkája során, amikor a felelőség eldöntése nem egyértelmű. Ez a tény nem tűnik el nyomtalanul a munkáját lelkiismeretesen végző nővér lelkéből.

Kilencven ágyas pszichiátriai osztályon dolgoztam szakápolónóként, ahol egyik éjszaka két segédápoló kollégámmal teljesítettünk szolgálatot. Új beteg érkezett - egy idős pszichotikus nő -, aki a szükséges szedatívumokat megkapva, nyugodtan feküdt ágyában. Rövid időn belül egy agresszív, dühöngő férfi ellátására, szedálására került sor, amely olyan komoly fizikai megterhelést jelentett, hogy mindnyájunk jelenlétére és munkájára szükség volt. Ez idő alatt nem észlelhettük, hogy a nyugodtan pihenő új beteg felkelt az ágyából, kiment a mellékhelyiségbe, és ott elesett. Olyan sérüléseket szenvedett, hogy a traumatológiai osztályra történt szállítás után exitált. Mindkét beteg ápolási lapjára az események leírása percnyi pontossággal

megtörtént. Megítélésünk szerint szakmai és emberi mulasztást nem követtünk el. Ugyanakkor számtalan kérdés vetődött fel az osztály vezetői és részünkről egyaránt:

- Vajon kellő körültekintéssel végezték-e munkájukat a beosztott ápolónők?
- Hogyan lehetett volna elkerülni a tragikus kimenetelű balesetet?
- Hol hibázott az adott műszakban dolgozó ember?
- Elegendő-e éjszakai műszakban egy szakképzett és két segédápoló a hetven-hetvenöt pszichiátriai beteg biztonságos és pontos ellátásához?
- Mit lehet tenni, ha a létszámnormatíva nem teszi lehetővé, hogy egy műszakban többen legyünk beosztva?
- Igaz, ez egyedi eset, de mi történik a három munkatárs lelkiismeretével, nyugalmaival?
- Meg tudnak-e bírkózni a gondolattal, hogy a döntés jó volt-e, amikor mindhárman az agresszív beteget próbálták megnyugtatni?
- Mindhárman tudásunk, emberségünk legjavát adtuk-e az események zajlása folyamán?
- Esetleg a betegek specifikus betegség szerinti csoportosítását kellene megvalósítani megelőzés, illetve hasonló eset kivédése érdekében?
- Végül, de nem utolsó sorban már csak a fantáziám sugallata hatására teszem fel a kérdést - ami valóság lehet - mi történik, vagy mi történhet, ha két hatvan és egy hatvankét éves szolgálatban lévő munkatárs kerül hasonló szituációba? Ők hogyan képesek - fizikailag - gyors és erőt igénylő események megoldására, s mindemellett még a „lelkük” is nyugodt, békés maradjon?

A kérdésekre ugyan nem nagyon találok a helyes válaszokat. Ugyanakkor érzem, hogy minőségi munkánkon a megválaszolatlan kérdések csorbát ejtenek.

Egy olyan speciális intézetben - mint az elmeegógyintézet - külön megfontolás tárgyát kellene képeznie annak a ténynek, hogy a betegek kiszámíthatatlanok. Nagy megterhelést jelent az ott dolgozók számára az a jelenség, hogy egyik pillanatról a másikra különböző elme-kórtani esetek, súlyos szomatikus betegségben szenvedők, demenciát, mentálisan retardált, deliráló alkoholbetegek, kábító-szerélvezők stb. Különös tünetegyüttese tapasztalható. Ezek „kivédése, levezetése” komoly megterhelést jelent minden jó érzésű ápolónak, ápolónőnek. Pszichoterápiás célból, munkatársaim és magam

megnyugtatására segítenének abban, hogy megvalósításukkal, a leírt történethez hasonló eset ne forduljon elő.

Helyi javaslatok:

- A létszám megállapítás újraértékelése.
- Konkrét, számszerű meghatározás arra vonatkozóan, hogy egy műszakban hány beteg ellátását köteles és képes biztosítani egy nővér úgy, hogy a minőségi változás objektíve is érzékelhető legyen.
- Minőségügyi eljárásaink, leírásaink konkrét megfogalmazású útmutatót tartalmazzanak felelősség, jogkör, hatáskör vonatkozásában.

Általános javaslatok:

A felelősségvállalás és a felelősségre vonhatóság alapfeltételeit valamilyen jogi formula tartalmazhatná. (Talán az Ápolói Kamara megalakulása ebben segít majd.)

- Az ápolónőképzőbe történő beiskolázások, felvételi vizsgák során hangsúlyozottabb szerepet kellene adni az alkalmassági vizsgálatoknak, melyek minden körülmények között garantálják az empátiakészséget, stabilitást a jövő ápolóiról.

A javaslatok megvalósításával, módosításával, kibővítésével, talán megválaszolható a cím kérdése: „Ki mulasztott? Követett-e el valaki hibát?”

-Bánházi Noémi-

Tudta-e?

hogy 1999. április 1-től Magyarországon is megszűnik az olmozott motorbenzin forgalmazása. Ez azt jelenti majd, hogy háromféle, kizárólag olmozatlan motorbenzin marad majd forgalomban:

- EN-91
- ESZ-95
- ESZ-98

A piros 98-as olmozott benzin minden szempontból helyettesíthető azzal a zöld 98-as olmozatlan motorbenzinnel, amely olímpótló adalékanyagot fog tartalmazni. Az adalékanyag a katalizátort nem károsítja!

Humor

- Mi lesz a gilisztából, ha beveszi a potencianövelő kék pírulát?

- ?!

- Ropi.